

VÝVOJ DÍTĚTE - JAK TO BŮH VYMYSLIL

Bůh to byl, kdo utvořil mé ledví, v životě mé matky mě utkal. (Žalm 139,13)

Jak tedy Bůh všechno vymyslel a jaký dopad to má na křesťanskou výchovu a sborovou službu dětem?

K tomu hlavní vývojové poznatky a praktické impulsy:

1. Kojenci a batolata (do 3 let)

V odborných kruzích existuje naprostá shoda v přesvědčení, jak důležité jsou v lidském životě právě jeho první měsíce. Zde se totiž **nastavují výhybky pro budoucnost ve všech oblastech života**. Roli zde hraje především rychlý vývoj dětského mozku. V této době intenzivního propojování nervových buněk je dítě mimořádně citlivé na smyslové vjemy:

- kladné, které mu dávají pocit bezpečí,
- negativní, které u něj vyvolávají strach a nejistotu.

Tyto dojmy se ukládají do duše na celý život a mohou spoluurčovat pozdější duševní a duchovní reakce.

Co můžeme kojencům a batolatům dát?

- **Zdravé vědomí vlastní hodnoty:** *Mám tě rád, jaký jsi!* – jen tak může pochopit, jakou cenu má pro Boha.
- **Vštípit pocit jistoty a bezpečí v rodině** – „Sem patřím, tady se nemusím bát!“
- **Provázat svět dítěte s Bohem** – „Bůh stvořil všechno kolem a vymyslel i mne!“

Další impulsy a praktické nápady:
korespondenční kurz
„Kojenci a batolata“.

2. Předškoláci (3-6 let)

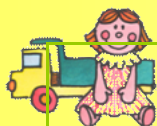
Jací jsou:

Význam pro sborovou práci:

Předškolák je malý, svět se mu zdá obrovský!	<ul style="list-style-type: none">➤ Vybavení místnosti by mělo být rozměrově i barevně přizpůsobeno (dětský nábytek, barevné řešení, obrázky...).➤ Hovořit s dítětem v rovině jeho očí (nemluvit k nim shora).
Je plný energie, musí stále něco dělat a objevovat, chybí mu však vytrvalost.	<ul style="list-style-type: none">➤ Využijeme tu zvědavost a připravujeme různorodý a pestrý program, střídáme s pohybem a praktickou činností.
Jeho jemná motorika ještě není plně rozvinuta.	<ul style="list-style-type: none">➤ Obrázky apod. bez drobných detailů.
Je závislý na úspěchu a pochvale; miluje činnost, ale nemá rád soutěžení.	<ul style="list-style-type: none">➤ Nešetřit chválou, najít a vyzvednout něco pozitivního.➤ Každému dát možnost „si to zkusit“.➤ Nehrát soutěživé hry.
Potřebuje se sdílet a hledá protějšek.	<ul style="list-style-type: none">➤ Projevit osobní zájem: „Jsi pro mě důležitý!“➤ Dát možnost vyprávět, svěřit se.

Předškolák miluje to,
co je mu známé,
dává mu to pocit jistoty a bezpečí.

- **Vyzdobit místnost** vlastními výrobky, obrázky a pod.
- **Co nejméně střídat učitele.**
- **Dodržovat pevný programový rámec**, v němž se pravidelně některé prvky vždy opakují, např. děti každou hodinu přivítá maňásek, na konci se loučíme vždycky stejnou písničkou atd.

Vnímání světa je silně vázáno
na **citové prožitky.**

- Víra, sbor, církev by se dětem neměly stát synonymem pro nudu, nesrozumitelnost a přetvářku!!!
- K zamyšlení: Cítí se „mé“ děti ve sboru a ve své hodině dobře? – Jak k tomu mohu přispět?*

Rychlý rozvoj duševních schopností,
rostoucí schopnost soustředění.

- Podávat informace **dávkované úměrně věku.**
- Dbát pravidla: souvisle poslouchat dokáže dítě tolik minut, kolik je mu let (poutavé vyprávění může být o něco delší).
- Vyprávění příběhu by např. nemělo trvat déle než 10 minut.

Má výrazně vyvinutou fantazii,
miluje příběhy.

- Vyprávíme příběhy – a sice **co nejnázorněji.** 😊
- Obrázky a pomůcky mohou být **bez drobných detailů** - podporuje to dětskou představivost.

Učí se hlavně hrou a napodobováním.
Myšlení je omezeno na „tady a teď“, středem světa je „já“
(dítě posuzuje své okolí podle sebe, vše vztahuje na sebe).

- Využijeme co nejvíce „hravého učení“ – „škola hrou“.
- **Důležité:** zkus se vžít do kůže dítěte!

Předškolák **silně spoluprožívá děje kolem sebe,**
je velmi jemnocitný a vnímavý.

- **Vyhnout se „šperkování“ příběhů ukrutnostmi,** vynechat krvavé detaily.
- Nevystavovat děti „zbožnému nátlaku“ (např. k obrácení...) – naším úkolem není děti manipulovat, nýbrž vyučovat!

Uvažuje převážně v jednotlivých obrazech,
nená má ještě vyvinutou představu času a prostoru.

- Vyprávět zvolna, **ponechat čas na spoluprožívání.**
- Nezatěžovat chronologií, dějinami, zeměpisnými podrobnostmi – pro děti je to nesrozumitelné a nezajímavé (např.: 5000 lidí = veliká, veliká spousta).

Chápe všechno **doslovně.**

- **Vyhýbat se obrazné řeči** a metaforám (např.: „Ježíšova krev očišťuje naše srdce od hříchu“ – něco takového si totiž dítě představuje doslovně!)

Předškolák má **magický obraz světa.**
Má sklon vidět za vším tajemné síly
a považovat za magické vše, čemu nerozumí.

- Nezaměřovat pozornost na zázraky, nýbrž **na Boha** (rozlišovat mezi Bohem a kouzelníkem.)

Vztah k Bohu má především podobu lásky a důvěry.

- Dát dětem **prožívat lásku a důvěru** docela prakticky.

3. Školáci (6-11 let)

Nástup dítěte do školy mu s sebou přináší obrovskou změnu. Jeho dosavadní okolí se nesmírně rozšíří, dostane nové přátele a nové vzory. S ovládnutím čtení a psaní se mu otevře docela nový svět a dítě zjišťuje: Na světě je toho ještě tolik k objevování!

Jací jsou:

Význam pro sborovou práci:

Praktické nápady:

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Roste touha po vědění a potřeba informací ➤ Události se začínají řadit do časové linie (od 9 let) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Žízeň po vědění utišovat biblickými informacemi: zvyklosti lidí, zeměpisné podrobnosti (mapy...) atd. ➤ Je možné a nutné začít pracovat s chronologií (SZ/NZ...). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Používat biblické atlasy a mapy, případně si vyrobit zjednodušenou biblickou mapu a časovou přímku ➤ Různé biblické kvízy, křížovky, soutěže ➤ Na biblickém příběhu nebo postavě najít nějakou zajímavost, neobvyklost nebo něco, co jsme dosud nevěděli
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpoznávání příčin a následků ➤ odlišování skutečnosti od fantazie ➤ pohádkový svět dětství se rozplývá 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Víru a křesťanství podávat a nechat prožít jako něco, co zasahuje celou bytost v nejpraktičtějším oblastech života ➤ Zdůrazňujeme: Bible není pohádková kniha, víra je praktická a reálná záležitost 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nechat děti výtvarně ztvárnit způsob oblékání, architekturu z konkrétní biblické doby ➤ Doložit fotografií, že místo existovalo a jak vypadá nyní ➤ Seznámit děti se vznikem Bible a s její stálou aktuálností ➤ Vysvětlovat podrobněji tehdejší rodinnou hierarchii, jídlo, náboženské zvyklosti
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Myšlení a chápání se pohybuje stále po dráze doslovného a konkrétního pochopení 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Abstraktní pojmy (hřích, obrácení, znovuzrození) vysvětlovat na konkrétních příkladech z dětského života 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Svědectví ze života o pravdivosti slov Bible (učitel může sdělit nějakou vlastní zkušenost či zkušenost někoho ze sboru) ➤ Konkrétní příklady z Bible si přenášet do dnešního dětského světa, popřípadě si je zkoušet hrát.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Roste schopnost pozorovat věci a události z hlediska druhých lidí, vžít se do jejich pocitů. Slábne tendence pokládat sebe sama za střed světa 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Probouzet zájem o nouzi druhých, misijní a sociální angažovanost 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sbírat s dětmi peníze během roku, které pak pošlou (či dají) někomu potřebnému ➤ Potěšit někoho návštěvou, písničkou, obrázkem, dopisem, praktickou pomocí... ➤ Skupinka dětí může adoptovat dítě na dálku
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dítě se identifikuje se skupinou, vnímá samo sebe jako její součást; učí se spolupráci při práci i ve hře (týmový duch), vyvíjí se výrazná potřeba skupinové sounáležitosti 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podporovat skupinové činnosti můžeme dobře ve spojení s předcházejícím bodem ➤ Jestliže dítě v tomto věku (9–11 let) najde své místo v křesťanské skupině, může to přinést nezapomenutelné zážitky a rozhodujícím způsobem ovlivnit osobní vývoj víry 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Výroba dárků a nacvičování programu pro dětský domov, domov důchodců, stacionář ➤ Poslechnout si vyprávění misionářů a modlitebně či jinak podpořit jejich práci ➤ Modlitby za nevěřící kamarády ➤ Společné aktivity: výlety, tábory, párty, sport ➤ Organizování různých kroužků ➤ Společné malování velkého obrazu, který se pak vystaví (na obecním úřadě...) ➤ Společný pěvecký sbor či hudební těleso